ISSN 2078-6115. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2025. Випуск 68.
Visnyk of the Lviv University. Series Economics. 2025. Issue 68.

DOI: http://dx.doi.org/10.30970/ves.2025.68.0.6818

УДК 311.21:352.07
JEL: C80, R58

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ СТАТИСТИКИ (НА ПРИКЛАДІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ)

Семен Матковський[1], Наталія Лутчин[2], Степан Васьків[3]

[1,2,3]Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, Львів, просп. Свободи, 18
[1]e-mail: semen.matkovskyy@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0001-9579-3039
[2]e-mail: nataliya.lutchyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-0727-0842
[3]e-mail: stepan.vaskiv@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0003-3781-2822

Анотація. *У статті досліджено сучасний стан місцевої статистики в Україні, зокрема проблеми вимірювання економічного потенціалу територіальних громад в умовах децентралізації. Метою статті є обґрунтування індикаторів економічного потенціалу територіальної громади, що дає можливість оцінювання ефективності місцевого розвитку і є важливим інструментом для удосконалення управління розвитком територіальної громади на основі якісних даних. У дослідженні використано методи анкетування територіальних громад, інтерв'ю з представниками органів місцевого самоврядування з урахуванням рекомендацій міжнародних організацій з питань моніторингу сталого розвитку. Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що запропоновані економічні індикатори можуть стати основою для запровадження моніторингу соціально-економічного розвитку територій, виявлення структурних диспропорцій та обґрунтування ефективної політики, що передбачено Законом України «Про місцеве самоврядування». Особливої актуальності моніторинг набуває в умовах економічної нестабільності, демографічних змін та потреби у підвищенні прозорості державного управління і місцевого самоврядування.*
Стаття підготовлена за результатами участі авторів у Комплексному дослідженні потреб у даних на місцевому рівні для розробки Концепції муніципальної статистики й відповідного законопроєкту на замовлення USAID «ГОВЕРЛА» (2023–2024 рр.) у межах проєкту «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування».

Ключові слова: *місцева статистика, територіальні громади, економічний потенціал, децентралізація, цифровізація, статистичне забезпечення, статистичні індикатори.*

Постановка проблеми. Реформа децентралізації, що активно впроваджується в Україні з 2014 року, суттєво змінила адміністративно-територіальний устрій та фінансові

© Матковський Семен, Лутчин Наталія, Васьків Степан, 2025

основи місцевого самоврядування. У нових умовах територіальні громади отримали ширші повноваження у сфері соціально-економічного розвитку, проте реалізація цих повноважень значною мірою залежить від наявності достовірної, деталізованої та актуальної статистичної інформації. Місцева статистика стає основою для стратегічного планування, обґрунтування управлінських рішень, залучення інвестицій та оцінки ефективності політик. Проте нині вона перебуває на етапі становлення та стикається з низкою проблем, які потребують системного вирішення.

В умовах децентралізації влади та зміцнення фінансової самостійності територіальних громад виникає об'єктивна потреба у формуванні якісної та оперативної інформаційної бази для прийняття ефективних управлінських рішень на місцевому рівні. Водночас чинна система статистичного спостереження в Україні зосереджена переважно на національному та регіональному рівнях, залишаючи громади без належного інструментарію для оцінки власного економічного потенціалу. Нерівномірний доступ до статистичних даних, обмеженість показників, неузгодженість між адміністративними та статистичними межами, а також недостатній рівень аналітичної підтримки ускладнюють процес стратегічного планування розвитку територій. Проблема ускладнюється ще й тим, що існуючі статистичні методики та підходи не враховують специфіку функціонування громад у нових соціально-економічних умовах, що стримує ефективне використання внутрішніх ресурсів та залучення інвестицій. У зв'язку з цим постає необхідність удосконалення методології місцевої статистики, розвитку альтернативних джерел даних та створенні механізмів регулярного моніторингу ключових індикаторів соціально-економічного розвитку громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічного потенціалу на різних рівнях функціонування соціально-економічних систем розглядалося низкою вітчизняних і закордонних дослідників. Так, Ладонько Л. С. та Мітал О. Г. розглядають теоретичні підходи до визначення економічного потенціалу та формулюють типологію принципів до його оцінки [7]. Серед сучасних досліджень оцінки фінансово-економічного потенціалу територіальних громад в умовах війни можна відзначити роботи Квасній З. В., Сенах П. С.[6] та роботу Бойко Я. М, в якій досліджується вплив ефектів ВПО та релокації бізнесу на економічний потенціал громад [2]. Федоренко Т. розглядає фінансові інструменти для розвитку економічного потенціалу ТГ: гранти, ППП, муніципальні облігації, міжнародні кредити [13]. Пілько А.Д. та Вінтоняк О.В. пропонують авторське тлумачення поняття «інвестиційний потенціал регіону» та систематизують чинники, які мають визначальний вплив на формування інвестиційного потенціалу[8].

Серед закордонних авторів класичними є праці М. Портера, який розглядає, як країни та регіони створюють і підтримують конкурентні переваги у формуванні та реалізації економічного потенціалу [18]. Д. Шумпетер в роботі «Capitalism, Socialism, and Democracy» аналізує рушійні сили економічного розвитку, хоча термін «економічний потенціал» тут не є центральним [20]. Серед сучасних закордонних науковців можна виділити роботи Д. Асемоглу та Дж. Робінсона, які аналізують, як політичні та економічні інститути впливають на спроможність націй реалізувати свій економічний потенціал

[11]. У працях Н. Вальцік [22] розглядаються практичні аспекти збору та використання статистичних даних у муніципальному управлінні. Однак немає жодної статті, яка присвячена обґрунтуванню індикаторів економічного розвитку для комплексного статистичного оцінювання економічного потенціалу на рівні територіальних громад, що зумовило актуальність даного дослідження.

Метою статті є обґрунтування індикаторів вимірювання економічного потенціалу, що дає можливість оцінки ефективності діяльності територіальних громад і є важливим інструментом для управління місцевим розвитком. Для досягнення даної мети поставлені такі завдання: 1) проаналізувати теоретичні підходи до поняття «економічний потенціал» та його індикаторів; 2) здійснити аналіз результатів опитування тергромад України щодо потреб в економічній статистиці; 3) систематизувати існуючі індикатори, що використовуються для оцінки економічного розвитку на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Враховуючи Методику формування спроможних територіальних громад [10] та огляд останніх досліджень і публікацій, пропонуємо визначати економічний потенціал територіальної громади як це сукупність наявних і потенційно доступних ресурсів громади, які можуть бути ефективно залучені для забезпечення сталого економічного розвитку, зростання добробуту населення та підвищення конкурентоспроможності громади. Складовими економічного потенціалу є: виробничий, фінансовий, інвестиційний та енергетичний.

У Реєстрі статистичних спостережень (результати яких отримують регіональні органи) є такі розділи спостережень, релевантні потребам у даних про тергромади: «Структурні зміни в економіці України та її регіонів»; «Активи, власний капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємств»; «Показники економічної діяльності підприємств сфери нефінансових послуг»; Короткострокова промислова статистика; Показники транспорту та інших галузей. Ці спостереження можуть бути адаптовані на територіальному рівні для оцінки структури економіки, її активів, розвитку промисловості, транспортної інфраструктури, сфери послуг.

На основі результатів анкетування та глибинних інтерв›ю, проведеного у рамках реалізації проєкту USAID Говерла, здійснена оцінка рівня задоволення потреб користувачів у даних на рівні територіальної громади. Найвищий рівень задоволення інформаційних потреб ТГ – у сфері місцевих бюджетів, освіти та культури. Найгірша ситуація – з даними про економіку та інвестиції, ринок праці, зовнішньоекономічну діяльність, науку, технології та інновації [3]. Дані про рівень задоволення потреб ТГ у даних за сферами місцевого розвитку з урахуванням розділів статистики наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Рівень задоволення потреб тергромад у даних за сферами місцевого розвитку і розділами статистики

Сфера	Незадоволені, дані відсутні (%)	Потребуємо додаткових даних (%)	Цілком задоволені, даних достатньо (%)
Місцеві бюджети	3,5	31,3	65,1
Освіта	3,6	37,2	59,2
Культура	4,6	39,1	56,3
Охорона здоров'я	6,3	40,1	53,6
Соціальний захист	7,9	49,3	42,8
Житлове будівництво і ЖКГ	16,4	53,6	29,9
Безпека	20,7	54,3	25
Природно-ресурсний потенціал	20,1	58,9	21,1
Населення та міграція	27,6	55,9	16,4
Навколишнє природне середовище	27	58,6	14,5
Економіка та інвестиції	32,9	55,6	11,5
Ринок праці	36,8	51,6	11,5
ЗЕД	49,7	40,8	9,5
Наука. Технології. Інновації	46,1	45,4	8,6

Джерело: складено авторами на основі [3].

Як видно з таблиці 1, однією з найбільших потреб у сфері місцевого розвитку є дані про економіку та інвестиції, що є важливою складовою економічного потенціалу. У таблиці 2 наведено перелік найзатребуванішиих індикаторів місцевої статистики у розділі «Економічна діяльність».

Таблиця 2

Топ-5 показників у розділі "Економічна діяльність" за рівнем потреби та рівнем її задоволення у тергромадах

Показники	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)
Кількість суб'єктів господарювання(підприємств)-всього, за видами господарювання, за розміром	97,8	65,3
Кількість СПД-ФОП – всього, за видами економічної діяльності	97,8	62,9
Кількість об'єктів роздрібної торгівлі(магазини, кіоски, автозаправні станції, аптеки і аптечні кіоски)	96,9	70,1
Кількість с/г підприємств , які здійснюють с/г діяльність у ТГ	95,6	69,6
Кількість фермерських господарств, які здійснюють сЇг діяльність у ТГ	95,6	70,8

Джерело: складено авторами на основі [3].

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 15 березня 2024 р. «Деякі питання проведення моніторингу та оцінювання державної регіональної політики», запропонований моніторинг державної регіональної політики, який здійснюється з метою відстеження та проведення аналізу територіальних тенденцій, динаміки та структурних змін відповідно до цілей, напрямів та завдань державної регіональної політики, визначених у документах стратегічного планування державної регіональної політики [13]. Для рівня територіальних громад запропоновано 32 показники, з яких лише 12 характеризують економічний потенціал. До моніторингу державної регіональної політики можуть бути залучені асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання, агенції регіонального розвитку, створені відповідно до Закону України "Про засади державної регіональної політики", наукові установи, громадські об'єднання [9].

Однак цих даних недостатньо для всебічної оцінки економічного потенціалу громад. Багато важливих показників соціально-економічного стану громад формуються на основі адміністративних джерел − податкової звітності, реєстрів, банківських та судових даних. Однак органи місцевого самоврядування часто не мають прямого доступу до цих ресурсів або обмежені в можливості їх використання для аналітики. В Україні у 2024 році виявлено низький рівень охоплення місцевих даних. У країнах ЄС, Канаді та США місцева статистика є частиною відкритих платформ управління.

У теперішній час здійснюється рейтинг ТГ у Львівській області на основі 44 індикаторів у таких сферах: фінанси, безпека, економіка, цифровий розвиток, соціальна сфера, податкове адміністрування, стратегічне планування. Однак такі оцінки носять локальний характер, показники отримують з джерел, які не підтверджені офіційною статистикою і, як правило, пропонуються на платній основі. Тобто, на державному рівні відсутні показники із затвердженою методикою, які були б доступні громадськості і мали офіційний статус.

Враховуючи вимоги та рекомендації щодо імплементації європейських норм у галузі статистики та з урахуванням результатів опитування ТГ, командою виконавців Проєкту запропоновано структуру системи показників місцевої статистики за відповідними розділами. У таблиці 3 запропоновано розділи економічних індикаторів місцевої статистики, які характеризують економічний потенціал громад.

У таблицях 4–12 запропоновано набір економічних індикаторів місцевої статистики за розділами та розпорядниками даних , де вказано як рівень потреби так і рівень її задоволеності.

Розділ «Регіональні рахунки» представлений лише показником валової доданої вартості, який став додатковою потребою і був визначений в процесі фокус-груп з представниками центральних і місцевих органів виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, університетів, аналітичних центрів, де розпорядником даних має стати Держстат.

Таблиця 3

Розділи економічної статистики, які характеризують економічний потенціал тергромади

Розділи	Теми
2.01. Регіональні рахунки	–
2.03. Економічна діяльність	Діяльність суб›єктів підприємництва Послуги Внутрішня торгівля Капітальні інвестиції Сільське, лісове та рибне господарство Енергетика Промисловість Будівництво Транспорт і транспортна інфраструктура. Туризм Реєстри Відновлення і розвиток
2.04. Місцеві фінанси та податки	Доходи місцевого бюджету, у т.ч. за джерелами Офіційні трансферти Видатки місцевого бюджету, у т.ч. за функціональною структурою відповідно до бюджетної класифікації
2.05. Зовнішньоекономічна діяльність	Зовнішня торгівля товарами Зовнішня торгівля послугами Іноземні інвестиції
2.07. Наука. Технології. Інновації	Наука Технології Інновації

Джерело: складено авторами на основі [3;10].

Таблиця 4

Показники економічного потенціалу тергромад за темою «Діяльність суб›єктів підприємництва» (розділ «Економічна діяльність»)

Показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
Кількість діючих СПД (юридичних осіб) – всього, за видами економічної діяльності, за розміром	97,8	65,3	Держстат
Кількість СПД-ФОП – всього, за видами економічної діяльності	97,8	62,9	Держстат
Фінансовий результат СПД (юридичних осіб) до оподаткування (чистий дохід) – всього, за видами економічної діяльності, за розміром	89,2	41,6	Держстат
Фінансовий результат СПД-ФОП (обсяг доходу, податковий) – всього, за видами економічної діяльності	90,3	43,1	Держстат

Джерело: складено авторами на основі [3; 10].

Додатковою потребою в даному розділі є наступні показники: кількість зайнятих працівників у суб›єктів підприємництва (юридичних осіб) – всього, за видами економічної діяльності, за розміром; кількість зайнятих працівників у СПД-ФОП – всього, за видами економічної діяльності та обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб›єктів підприємництва (юридичних осіб) – всього, за видами економічної діяльності, за розміром.

Тема «Послуги» розглядається лише з врахуванням додаткової потреби, такої як є обсяг реалізованих послуг – всього та за видами діяльності.

Таблиця 5

Показники економічного потенціалу тергромад за темою «Капітальні інвестиції» (розділ «Економічна діяльність»)

Показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
всього, за видами економічної діяльності, за розміром	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
Обсяг капітальних інвестицій – всього, за джерелами і видами активів	92,7	42,7	Держстат
Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності	92,8	41,6	Держстат

Джерело: складено авторами на основі [3;10].

Додатковою потребою для теми «Капітальні інвестиції» користувачі називають показник капітальних інвестиції у житлове будівництво, у тому числі за джерелами.

Таблиця 6

Показники економічного потенціалу тергромад за темою «Сільське, лісове та рибне господарство»(розділ «Економічна діяльність»)

Показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
1	*2*	*3*	*4*
Продукція сільського господарства – всього, за видами та категоріями господарств	92,9	48,7	Держстат
Кількість с/г підприємств, які здійснюють с/г діяльність у ТГ	95,6	69,6	Держстат, ЄДР
Кількість фермерських господарств, які здійснюють с/г діяльність у ТГ	95,6	70,8	Держстат, ЄДР
Площа посівна с/г культур – за видами культур і господарств	91,4	54,1	Держстат
Площа зібрана с/г культур – за видами культур і господарств	90,1	51,7	Держстат

Закінчення табл. 6

1	*2*	*3*	*4*
Валовий збір с/г культур – за видами культур і господарств	88,6	47,2	Держстат
Урожайність с/г культур – за видами культур і господарств	89,0	48,3	Держстат
Площа багаторічних насаджень	92,5	54,5	Держстат
Кількість с/г тварин – за видами у підприємствах	88,3	49,8	Держстат
Обсяг виробництва (валовий надій) молока - у підприємствах	82,0	43,8	Держстат
Кількість домогосподарств, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства	94,4	69,3	ОМС
Площа земельних ділянок домогосподарств, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства	94,4	69,6	ОМС

Джерело: складено авторами на основі [3;10].

Показники які характеризують економічний потенціал за темою «Енергетика» для розділу «Економічна діяльність» виступають в якості додаткової потреби. До таких показників користувачі відносять: видобуток кам›яного вугілля, нафти, газу природного скрапленого, газового конденсату; виробництво електроенергії, у т. ч. за типами електростанцій; потужність джерел постачання енергії, у т. ч. за типами електростанцій; використання енергоресурсів за джерелами та обсяги електроенергії, виробленої суб'єктами альтернативної енергетики, яким встановлено «зелений» тариф, де розпорядниками даних виступає в основному Міністерство енергетики України.

Таблиця 7

Показники економічного потенціалу тергромад за окремими галузями економіки (теми розділу «Економічна діяльність»)

Назва/показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
1	*2*	*3*	*4*
Промисловість			
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності	86,0	36,4	Держстат
Виробництво промислової продукції за видами	86,4	36,3	Держстат
Будівництво			
Загальна площа житлових будівель, прийнятих в експлуатацію за типами місцевості	89,3	58,8	Держстат

Закінчення табл. 7

1	*2*	*3*	*4*
Транспорт і транспортна інфраструктура			
Довжина автомобільних доріг – всього, у тому числі з твердим покриттям	97,1	81,0	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
Експлуатаційна довжина залізничних колій	64,7	63,6	Укрзалізниця
Експлуатаційна довжина трамвайних колій	17,4	73,3	ОМС
Експлуатаційна довжина тролейбусних ліній	18,5	74,7	ОМС

Джерело: складено авторами на основі [3; 10].

Додатковою потребою для теми «Будівництво» є показники: кількість та площа введення в експлуатацію нежитлових будівель за видами, інженерних споруд за видами. Для теми «Транспорт і транспортна інфраструктура» виявлено такі додаткові потреби у показниках: кількість транспортних засобів у володінні і користуванні фізичних осіб, юридичних осіб; у комунальній власності ТГ; ступінь зносу рухомого складу громадського транспорту за видами; кількість перевезених пасажирів громадським транспортом у власності громади та відсоток рухомого складу ТЗ, пристосованих до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Таблиця 8

Показники економічного потенціалу тергромад за темами «Внутрішня торгівля» і «Туризм» (розділ «Економічна діяльність»)

Назва/показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
Внутрішня торгівля			
Кількість об’єктів торговельної інфраструктури	96,9	70,1	Держстат
Роздрібний товарооборот	84,9	37,6	Держстат
Туризм			
Кількість діючих туроператорів і турагентів	71,9	51,5	Держагенство розвитку туризму України
Кількість туристів, обслуговуваних туроператорами і турагентами, у т.ч. в’їзних, з них – іноземців, виїзних	69,4	35,2	Держагенство розвитку туризму України
Кількість колективних засобів розміщення (готелів та ін.)	76,5	60,2	Держстат
Кількість місць у колективних засобах розміщення	73,9	53,5	Держстат
Кількість ночівель у колективних засобах розміщення, у т.ч. іноземців	70,4	46,7	Держстат

Джерело: складено авторами на основі [3; 10]

Додатковою потребою для теми «Туризм» є показник доходу від надання туристичних послуг.

За темою «Реєстри» користувачі в анкетуванні звертають увагу на додаткову потребу у таких показниках: кількість зареєстрованих юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання; за видами економічної діяльності з розподілом за ознакою статі керівника; кількість активних підприємств, зареєстрованих СПД-ФОП за видами економічної діяльності з розподілом за ознакою статі керівника.

Таблиця 9

Показники економічного потенціалу тергромад за темою «Відновлення і розвиток» (розділ «Економічна діяльність»)

Показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
Площа знищених або часткового пошкоджених с/г угідь внаслідок бойових дій	65,5	57,6	ОМС
Площа знищених або часткового пошкоджених природних кормових угідь внаслідок бойових дій	63,9	55,6	ОМС
Кількість знищених або частково пошкоджених активів підприємств (у т.ч. державного, комунального, приватного сектору)	69,3	55,4	ОМС
Кількість релокованих підприємств на території ТГ	80,6	55,8	ОМС

Джерело: складено авторами на основі [3;10].

У таблиці 10 наведено результати анкетування користувачів місцевої статистики у частині показників про місцеві фінанси та податки.

Таблиця 10

Показники економічного потенціалу тергромад за темами розділу «Місцеві фінанси та податки»

Назва/показники	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
1	*2*	*3*	*4*
Доходи місцевого бюджету			
Доходи місцевого бюджету – всього, у т.ч. за джерелами (відповідно до бюджетної класифікації)	97,7	96,3	Мінфін
Офіційні трансферти	97,8	96,4	
Офіційні трансферти – всього, у т.ч.			Мінфін

Закінчення табл. 10

1	*2*	*3*	*4*
- Дотації			Мінфін
- Субвенції			Мінфін
Видатки місцевого бюджету			
Видатки місцевого бюджету – всього, у т.ч. за функціональною структурою відповідно до бюджетної класифікації	98,3	97,1	Мінфін
Інші показники			
Дефіцит/профіцит місцевого бюджету	96,5	96,4	Мінфін
Рівень дотаційності місцевого бюджету (%)	95,2	94,5	Мінфін
Обсяг місцевого боргу	87,7	95,3	Мінфін
Відношення місцевого боргу до доходів місцевого бюджету без урахування трансфертів (%)	87,9	95,3	Мінфін
Капітальні видатки місцевого бюджету за галузями (відповідно до бюджетної класифікації)	97,1	96,1	Мінфін
Фінансування місцевих цільових програм за напрямами	97,7	97,0	Мінфін
Площа житлового фонду, придбаного/ побудованого за кошти місцевого бюджету	87,3	89,6	Мінфін
Чисельність працівників бюджетної сфери, профінансованих з місцевого бюджету	96,7	94,0	Мінфін
Індекс податкоспроможності бюджету територіальної громади	96,5	90,4	Мінфін, ОМС

Джерело: складено авторами на основі [3;10].

У таблиці 11 наведено результати анкетування користувачів місцевої статистики у частині показників зовнішньоекономічної діяльності.

Таблиця 11

Показники економічного потенціалу тергромад за темами розділу «Зовнішньоекономічна діяльність»

	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
1	*2*	*3*	*4*
Зовнішня торгівля товарами			
Експорт товарів за видами (тис. дол. США)	69,8	23,2	Держстат/ Держмитслужба/ НБУ
Експорт товарів за країнами (тис. дол. США)	69,8	22,7	Держстат/ Держмитслужба/ НБУ,
Імпорт товарів за видами (тис. дол. США)	69,8	22,7	Держстат/ Держмитслужба/ НБУ
Імпорт товарів за країнами (тис. дол. США)	69,5	22,2	Держстат/ Держмитслужба/ НБУ,

Закінчення табл. 11

1	*2*	*3*	*4*
Зовнішня торгівля послугами			
Експорт послуг за видами (тис. дол. США)	67,8	21,6	Держстат / НБУ
Експорт послуг за країнами (тис. дол. США)	67,5	21,6	Держстат / НБУ,
Імпорт послуг за видами (тис. дол. США)	68,1	21,8	Держстат / НБУ
Імпорт послуг за країнами (тис. дол. США)	67,6	21,5	Держстат / НБУ,
Іноземні інвестиції			
Прямі іноземні інвестиції, млн дол. США (за видами економічної діяльності, країнами походження)	78,0	28,0	
Портфельні іноземні інвестиції, млн дол. США (за видами економічної діяльності, країнами походження)	75,7	25,6	

Джерело: складено авторами на основі [3;10].

Додатковою потребою ТГ для теми «Зовнішня торгівля товарами» є показник експорту інноваційної продукції, а для теми «Іноземні інвестиції» − показник прямих іноземних інвестицій з регіонів (громад), за видами економічної діяльності та країнами походження.

Таблиця 12

Показники економічного потенціалу тергромад за розділом «Наука. Технології. Інновації»

	Потреби в даних ТГ та інших користувачів		Джерело / Розпорядник даних
	Рівень потреби (%)	Рівень задоволеності потреби (%)	
1	*2*	*3*	*4*
Наука			
Кількість організацій, які здійснюють наукові дослідження і розробки	48,4	39,5	Держстат
Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, за галузями науки	47,1	37,5	Держстат
Інновації			
Кількість інноваційно активних підприємств – всього, у т.ч. за видами економічної діяльності	62,2	30,6	Держстат
Кількість промислових підприємств, які реалізовували інноваційну продукцію	63,2	30,8	Держстат

Закінчення табл. 12

1	*2*	*3*	*4*
Обсяг реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг)	63,5	29,1	Держстат
Витрати на інновації підприємств – всього, у т.ч. за видами економічної діяльності	61,7	28,4	Держстат
Кількість придбаних нових технологій промисловими підприємствами	63,8	29,1	Держстат
ІТ-технології			
Кількість суб'єктів бізнесу ІТ сектору	72,8	33,0	Держстат
Надходження в місцевий бюджет від сплати ПДФО та єдиного податку СПД у галузі ІТ	82,8	0,6	ДПС, ОМС
Рівень покриття та швидкісного доступу до інтернету	88,8	57,3	Мінцифри
Рівень охоплення населення інтернет-послугами, %	додаткова потреба		Мінцифри

Джерело: складено авторами на основі [3; 10].

Додатковою потребою користувачів для теми «ІТ-технології» є такі показники: рівень охоплення населення Інтернет-послугами, рівень покриття мобільним зв'язком і кількість наданих адміністративних послуг онлайн у ЦНАП.

На основі запропонованих вище показників можна здійснювати рейтингування економічного потенціалу тергромад. Рейтингування дає можливість оцінювати ефективність економічного потенціалу ТГ та використовувати результати у щорічному моніторингу місцевого розвитку, обґрунтуванні управлінських рішень, запитів на додаткову фінансову та інші види підтримки у проєктних заявках.

Висновки. Місцева статистика є ключовим інструментом забезпечення прозорого, ефективного та обґрунтованого управління, однак подальший її розвиток має ряд проблем, а саме:

1. Статистична інформація, яку формує Державна служба статистики України, здебільшого агрегована на рівні областей. Дані щодо територіальних громад є фрагментарними, формуються несистемно та не охоплюють ключові аспекти розвитку. Відсутність уніфікованих показників, що дозволяють порівнювати громади, обмежує можливості міжмуніципального аналізу.

2.Багато важливих показників соціально-економічного стану громад формуються на основі адміністративних джерел − податкової звітності, реєстрів, банківських та судових даних. Однак органи місцевого самоврядування часто не мають прямого доступу до цих ресурсів або обмежені в можливості їх використання для аналітики.

3. Більшість громад не мають спеціалізованих підрозділів або фахівців зі статистики та аналітики. Це ускладнює як збір, так і інтерпретацію наявних даних. Також бракує сучасного програмного забезпечення для візуалізації інформації та її аналізу.

Для вирішення визначених проблем доцільно створити в громадах підрозділи або міжмуніципальні статистичні центри, які будуть займатись збором, аналізом і публікацією місцевих статистичних даних. Також необхідно розробити регламент співпраці з регіональними органами статистики та іншими державними структурами.

Для статистичного оцінювання економічного потенціалу тергромад у дослідженні запропоновано п'ять розділів з виокремленням 22 тем для їх поглибленого вивчення.

Перелік запропонованих індикаторів розроблено з урахуванням Плану державних статистичних спостережень України на 2026 р., а також результатів опитування тергромад України у межах проєкту USAID «ГОВЕРЛА» «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування».

На нашу думку, розвиток місцевої статистики має відбуватися за керівництва Державної служби статистики України, що забезпечить єдиний методологічний підхід до статистичного оцінювання відновлення і розвитку регіонів, громад і територій України. Приклад Львівщини показує, що навіть базові кроки у цьому напрямі можуть суттєво покращити аналітичні можливості громад та сприяти їх сталому розвитку.

Список використаних джерел

1. Аналітична платформа «Громада.Інфо». URL: https://hromada.info.
2. Бойко Я. М. та ін. Вплив війни на економічний потенціал територіальних громад Закарпатської області: емпіричні дослідження та експертні висновки. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка»*. 2023. № 2 (62). С. 45–53.
3. Гринькевич О., Конзьолка В., Матковський С., Панчишин Т. та ін. Аналіз потреб у місцевій статистиці: аналітичний звіт. Дослідження потреб у місцевій статистиці органів місцевого самоврядування, центральних і місцевих органів виконавчої влади, університетів, дослідницьких та аналітичних центрів, громадських організацій, інших інституцій. Львів, 2024. 127 с. URL: https://surli.cc/njvtxw.
4. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 25.07.2025).
5. Деякі питання проведення моніторингу та оцінювання державної регіональної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2024 р. № 305. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2024-п.
6. Квасній Л. Г., Сенах П. С. Фінансово-економічний потенціал територіальних громад в умовах повоєнного відродження України. Матеріали III Міжнародної конференції. Миколаїв, 2023. С. 171–172.
7. Ладонько Л. С., Мітал О. Г. Методичні підходи до оцінки економічного потенціалу регіону. *Ефективна економіка*. 2019. № 3. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.3.4.
8. Пілько А. Д., Вінтоняк О. В. Моделювання процесів формування інвестиційного потенціалу регіону. Економіка та суспільство. 2024. № 3. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-63.
9. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 156-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 90.
10. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF.
11. Acemoglu D., Robinson J. A. Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty. New York: Crown Business, 2012. 544 p.
12. Eurostat. Statistical Requirements Compendium. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023. 150 p.
13. Fedorenko T. Tools for financing local economic development of local communities. *Economic Forum*. 2024. Vol. 14, № 1. P. 62–74. DOI: 10.62763/cb/1.2024.62.
14. Local Government Association (UK). LG Inform. URL: https://local.gov.uk.
15. OECD. Measuring Economic Performance of Local Governments: Indicators and Best Practices. Paris: OECD Publishing, 2022. 200 p.

16. OECD. Territorial Indicators and Governance for Local Development. Paris: OECD Publishing, 2020. 180 p.
17. Open Government Data Portal (Canada). URL: https://open.canada.ca.
18. Porter M. E. The Competitive Advantage of Nations. New York: Free Press, 1990. 855 p.
19. Smart Cities Canada Initiative. URL: https://smartcitiescanada.ca.
20. Schumpeter J. A. Capitalism, Socialism, and Democracy. New York: Harper & Brothers, 1942. 431 p.
21. U.S. Data.gov. Local Statistics Portal. URL: https://data.gov/local.
22. Valcik N. A. (ed.). Geospatial Information System Use in Public Organizations: How and Why GIS Should be Used in the Public Sector. New York: Routledge, 2020. 240 p.
23. Cressie N. Statistics for Spatial Data. New York: Wiley, 1993. 900 p.

References

1. Analytical platform «Hromada.Info». Available at: https://hromada.info.
2. Boiko, Ya. M. et al. (2023). The impact of war on the economic potential of territorial communities of the Zakarpattia region: empirical research and expert conclusions. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series «Economics»*, no. 2 (62), pp. 45–53.
3. Hrynkevych, O., Konzolka, V., Matkovskyi, S., Panchyshyn, T. et al. (2024). Analysis of local statistics needs: analytical report. Research on local statistics needs of local self-government bodies, central and local executive authorities, universities, research and analytical centers, public organizations, other institutions.Ukraine. 127 p. Available at: https://surli.cc/njvtxw.
4. State Statistics Service of Ukraine: official website. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua.
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024). Resolution «Some issues of monitoring and evaluation of state regional policy» dated 15 March 2024 No. 305. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2024-п.
6. Kvasnii, L. H. and Senakh, P. S. (2023). Financial and economic potential of territorial communities in the conditions of post-war revival of Ukraine. Proceedings of the III International Conference, Mykolaiv, Ukraine, pp. 171–172.
7. Ladonko, L. S. and Mital, O. H. (2019). Methodological approaches to assessing the economic potential of the region. *Efektyvna ekonomika*. No. 3. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.3.4.
8. Pilko, A. D. and Vintoniak, O. V. (2024). Modeling the processes of forming the investment potential of the region. *Ekonomika ta suspilstvo*. No 3. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-63.
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). The Law of Ukraine «On the principles of state regional policy» dated 5 February 2015 No. 156-VIII, Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, no. 13, art. 90.
10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015). Resolution «On approval of the Methodology for the formation of capable territorial communities» dated 8 April 2015 No. 214. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF.
11. Acemoglu, D. and Robinson, J. A. (2012), Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty, Crown Business, New York, USA, 544 p.
12. Eurostat (2023), Statistical Requirements Compendium, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 150 p.
13. Fedorenko, T. (2024). Tools for financing local economic development of local communities, *Economic Forum*. Vol. 14, no. 1, pp. 62–74. DOI: 10.62763/cb/1.2024.62.
14. Local Government Association (UK). LG Inform. Available at: https://local.gov.uk.
15. OECD (2022). Measuring Economic Performance of Local Governments: Indicators and Best Practices, OECD Publishing, Paris, France, 200 p.

16. OECD (2020). Territorial Indicators and Governance for Local Development, OECD Publishing, Paris, France, 180 p.
17. Open Government Data Portal (Canada). Available at: https://open.canada.ca.
18. Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations, Free Press, New York, USA, 855 p.
19. Smart Cities Canada Initiative. Available at: https://smartcitiescanada.ca.
20. Schumpeter, J. A. (1942), Capitalism, Socialism, and Democracy, Harper & Brothers, New York, USA, 431 p.
21. U.S. Data.gov. Local Statistics Portal. Available at: https://data.gov/local.
22. Valcik, N. A. (ed.) (2020). Geospatial Information System Use in Public Organizations: How and Why GIS Should be Used in the Public Sector, Routledge, New York, USA, 240 p.
23. Cressie, N. (1993). Statistics for Spatial Data, Wiley, New York. 900 p.

PROBLEMS AND PROSPECTS FOR LOCAL STATISTICS DEVELOPMENT: THE CASE OF UKRAINIAN TERRITORIAL COMMUNITIES' ECONOMIC POTENTIAL

Semen Matkovskyy[1], Nataliya Lutchyn[2], Stepan Vaskiv[3]

Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svobody Ave., Lviv, 79008
[1]e-mail: semen.matkovskyy@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0001-9579-3039
[2]e-mail: nataliya.lutchyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-0727-0842
[3]e-mail: stepan.vaskiv@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0003-3781-2822

Abstract. The article examines the current state of local statistics in Ukraine, particularly the challenges of measuring the economic potential of territorial communities in the context of decentralization. The article aims to substantiate indicators of the economic potential of territorial communities, which enables the assessment of local development effectiveness and serves as an important tool for improving territorial community development management based on quality data. The study employs surveys of territorial communities and interviews with representatives of local self-government bodies, taking into account recommendations from international organizations on sustainable development monitoring. The practical significance of the research findings lies in the fact that the proposed economic indicators can form the basis for implementing monitoring of the socio-economic development of territories, identifying structural imbalances, and substantiating effective policies as envisaged by the Law of Ukraine "On Local Self-Government." Monitoring becomes particularly relevant in conditions of economic instability, demographic changes, and the need to enhance transparency in public administration and local self-government.

The article was prepared based on the authors' participation in the Comprehensive Study of Local Data Needs for the development of the Concept of Municipal Statistics and the corresponding draft law commissioned by USAID "HOVERLA" (2023–2024) within the project "Enhancing the Efficiency and Accountability of Local Self-Government Bodies."

Keywords: local statistics, territorial communities, economic potential, decentralization, digitalization, statistical support, statistical indicators.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2025
Прийнята до друку 25.06.2025